

ת"פ 26811/03/16 - מדינת ישראל נגד יעקב חמאמיאן

בית משפט השלום בירושלים
ת"פ 26811-03-16 מדינת ישראל נ' חמאמיאן

בפני בעניין: כבוד השופט איתן כהן
מדינת ישראל

המאשימה

נגד

יעקב חמאמיאן

הנאשם

גזר דין

כללי

1. הנאשם הורשע לאחר ניהול הליך הוכחות, בקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 415 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "החוק"), ובשימוש במסמך מזויף בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 420 בצירוף סעיף 418 סיפא לחוק.

העובדות שבהן הורשע הנאשם

2. על פי העובדות שבהן הורשע הנאשם בהכרעת הדין, במהלך שנת 2009, במועדים שאינם ידועים במדויק, קשרו הנאשם ופילוס קשר להונות את המוסד לביטוח לאומי בדרך של הצגת מצג כוזב ביחס למצבו הנפשי של הנאשם, במטרה לזכות בקצבת נכות שלא כדין.

במסגרת הקשר סוכם בין הצדדים כי פילוס יסייע לנאשם בהגשת התביעה לקצבת נכות וכן בהליך קבלת קצבת הנכות ובתמורה ישלם הנאשם לפילוס סכום כסף בגובה אלפי שקלים.

במסגרת הקשר ולשם קידומו, במהלך חודש מרץ 2009 במועד שאינו ידוע במדויק, שינה הנאשם את כתובתו מרח' קאפח 5 בירושלים לרח' יהודה לייב 48 בראשון לציון, על אף שבפועל לא העתיק את מקום מגוריו לראשון לציון. זאת עשה הנאשם כדי שדיוני הוועדה הרפואית שדנה בעניין קצבת הנכות הרפואית שלו יתקיימו בראשון לציון.

הנאשם העתיק את כתובת מגוריו, בשל חששו שיתעורר חשדם של עובדי הביטוח הלאומי בסניף ירושלים לגבי תביעתו, בשל הדמיון שבין המסמכים הכוזבים שצירף לתביעתו למסמכים כוזבים אחרים שהוגשו באמצעות פילוס או בהנחייתו, בעניינם של תובעים אחרים.

כשלב נוסף בקידום הקשר, ביום 01.07.2009 הגיש פילוס בשם הנאשם לסניף ראשון לציון של המוסד לביטוח לאומי, טופס תביעה לקצבת נכות כללית. בטופס התביעה הוצגו מצגי השווא הבאים:

א. מצג שווא שלפיו טופס התביעה הוגש על ידי אשתו של הנאשם - הגב' נחמה שרה חמאמיאן.

ב. מצג שווא שלפיו הנאשם טופל בעבר על ידי ד"ר חנין בילא ועל ידי ד"ר מיכאל בונצל.

ג. מצג שווא שלפיו הנאשם מטופל באופן קבוע לרבות בעת הגשת התביעה על ידי ד"ר ליאוניד אומנסקי.

ד. מצג שווא שלפיו הנאשם סובל מהזיות שמיעה וכי אובחן בעבר כסובל מסכיזופרניה פרנואידית.

לטופס התביעה צורפו המסמכים הרפואיים הכוזבים הבאים:

א. מסמך רפואי מאת ד"ר בונצל מיום 05.03.2008.

ב. מסמך רפואי מאת ד"ר אומנסקי מיום 20.01.2009.

ג. שני מסמכים רפואיים מאת ד"ר אומנסקי מיום 24.06.2009.

ד. שלושה מרשמים מאת ד"ר אומנסקי מיום 24.06.2009.

במסמכים הרפואיים דלעיל נכתבו אודות הנאשם פרטים כוזבים רבים ובין היתר נכתב שהנאשם טופל בעבר על ידי ד"ר חנין בילא וד"ר בונצל, שהנאשם נטל בעבר תרופות לטיפול במצבו הנפשי, ושאובחן כחולה בסכיזופרניה פרנואידית.

ביום 09.09.2009 הופיע הנאשם לפני הוועדה הרפואית בסניף ראשון לציון של המוסד לביטוח לאומי כשהוא מלווה בפילוס אשר התחזה לדודו. הנאשם, בהנחייתו של פילוס, הציג לפני הוועדה מצג שווא בכך שלא שיתף פעולה עם חברי הוועדה ולא השיב לשאלותיהם.

בעקבות מצגי השווא והמסמכים הכוזבים, קבעה הוועדה הרפואית שהנאשם סובל מנכות רפואית יציבה בשיעור של 50%.

נוכח החלטתה של הוועדה הרפואית, ביום 14.09.2009 נקבעה לנאשם דרגת אי כושר עבודה יציבה בגובה 75%.

בעקבות הנכות הרפואית ודרגת אי הכושר הזמנית, נקבע ביום 09.11.2009 כי הנאשם זכאי לקצבת נכות בשיעור של 100% החל מיום 30.06.2008.

בשל קביעות הוועדה לעיל, קיבל הנאשם מהביטוח הלאומי על בסיס התביעה הכוזבת, סכום כסף רטרואקטיבי בסך 56,006 ₪ כתשלום חד פעמי וכן קצבה חודשית בגובה של אלפי שקלים בכל חודש ובסך הכול סך של 50,040 ₪. הסכום הכולל שקיבל הנאשם שלא כדין עד לרגע חשיפת המרמה עמד על סך של 106,046 ₪.

הנאשם הורשע על שבמעשיו קיבל דבר במרמה בנסיבות מחמירות והשתמש במסמכים מזויפים בידעו שהם מזויפים בנסיבות מחמירות.

הנסיבות המחמירות מתבטאות בטיבם של מצגי השווא, בשיטתיות שבה נעשו המעשים, במשך הזמן ובמספר הפעמים שבהם נעשו המעשים ובעובדה שמושא המרמה היה המוסד לביטוח לאומי וכספי המרמה נועדו עבור אוכלוסייה נזקקת.

תסקיר שירות המבחן

3. תסקיר שירות המבחן הוגש ביום 07.07.2019. מטבע הדברים וכדי לשמור על צנעת הפרט של הנאשם אפרט את עיקרי הדברים בלבד. התסקיר סוקר את הרקע האישי, המשפחתי, התעסוקתי של הנאשם.

על פי התסקיר, הנאשם בן 34, נשוי ואב לארבעה ילדים, אברך בכולל המתקיים ממלגה ומקצבת הבטחת הכנסה. הנאשם נעדר עבר פלילי ולא תלויים ועומדים נגדו תיקים פתוחים נוספים.

בהתייחס לעבירה הנוכחית, מסר הנאשם לשירות המבחן שלפני חתונתו סבל מדיכאון ומצבו הנפשי היה ירוד. לדבריו, שכנים שהבחינו במצבו הציעו לו עזרה וסיפרו לו שמגיעה לו קצבה בשל מצבו. לדבריו האמין לאותם שכנים ושיתף פעולה עם כל מה שאמרו לו לעשות. הנאשם טען שבפועל לא עשה דבר בעצמו, ושלל כוונה פלילית וידיעה שמדובר במהלך לא תקין ושקרי. עם זאת, מסר שברבות הזמן החל לחשוד שמהו "לא בסדר" שכן מעולם לא נבדק בבדיקה פסיכיאטרית. שירות המבחן ציין שכיום נראה שהנאשם מגלה הבנה ראשונית בנוגע לבעייתיות שבהתנהלותו.

כגורמי סיכון להישנות התנהגות עוברת חוק בעתיד: צוין שהנאשם בעל כוחות אגו מוחלשים ואישיות בלתי בשלה, שבגינם הוא מתקשה להעריך את השלכות מעשיו לטווח הארוך; לנאשם נטייה לנגררות והיענות לאחרים; קושי לגלות אקטיביות בחייו וחשיבה עצמאית; צמצום רגשי וקושי להיות במגע עם עולמו הרגשי; טשטוש וקושי להבחין במוקדי בעייתיות בהתנהלותו.

כגורמי סיכוי להימנעות מעבירות נוספות: צוין שהנאשם נעדר עבר פלילי וכי מאז שנעברה העבירה לפני כעשור לא נפתחו נגדו תיקים חדשים; הנאשם מגלה שאיפה לניהול אורח חיים תקין בדרך כלל; ההליך הפלילי מהווה עבורו גורם מחדד גבולות.

שירות המבחן המליץ להטיל על הנאשם עונש מכפר ומחנך בדמות צו שירות לתועלת הציבור בהיקף של 200 שעות, לצד ענישה הרתעתית - מאסר מותנה וחתימה על התחייבות. שירות המבחן נמנע מהמלצה טיפולית.

טיעוני הצדדים לעונש

4. בא-כוח המאשימה טען שמתחם העונש ההולם נע בין חמישה חודשי מאסר בעבודות שירות ועד לשנתיים מאסר ממש. עם זאת משהגיע הנאשם להסדר תשלומים עם המוסד לביטוח לאומי בנוגע להשבת כספי המרמה, אין להפלותו בהשוואה לנאשמים אחרים בפרשה ויש לגזור עליו צו של"צ בהיקף נרחב לצד עונשים נלווים, בדומה לעונשים שנגזרו על האחרים. בטיעוניו הדגיש את העובדה שמדובר בעבירה שנעברה לאחר תכנון מוקדם והיא בעלת אופי מתמשך; את הנזק שנגרם לקופה הציבורית; את המניע לעבירה - בצע כסף; ואת שיקול הרתעת הרבים. לקולה, מנה את חלוף הזמן והיעדרו של עבר פלילי.

בהשלמת טיעונים לעונש, טענה באת-כוח המאשימה שהופיעה בדיון, שיש להעמיד את היקף השל"צ על 200 שעות כפי שהמליץ שירות המבחן.

5. ב"כ הנאשם עתר לאמץ את המלצת שירות המבחן ולהסתפק בצו של"צ. טען שמתחם העונש ההולם נע בין של"צ ועד למאסר בפועל, כאשר הנאשם ממוקם בתחתית המתחם. בטיעוניו הדגיש שהנאשם נפל קורבן לפעולות שנעשו בשמו; יכולתו הכלכלית של הנאשם נמוכה; והוא נעדר עבר פלילי.

בטיעוניו המשלימים לעונש, טען ב"כ הנאשם שיש להפחית מהיקף שעות השל"צ שהומלץ בתסקיר שכן המלצה זו לא הביאה בחשבון את הסדר השבת הכספים.

דברי הנאשם

6. הנאשם ניצל את זכותו למילה האחרונה. בדבריו לפני טען שלא הייתה לו כל כוונה לקבל כספים שלא כדין. סיפר שאשתו צפויה ללדת בימים הקרובים, שהוא לומד בכולל; מתפרנס ממלגת אברך נמוכה והוא נתון בחובות. הנאשם ביקש להתחשב במצבו.

דיון והכרעה

קביעת מתחם העונש ההולם

7. כידוע, העיקרון המנחה בקביעת העונש הוא **עיקרון ההלימה**, דהיינו, קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם, ובין סוג ומידת העונש שיוטל עליו (להלן: "**העיקרון המנחה**").

בית המשפט מצווה לקבוע מתחם עונש הולם למעשה העבירה בהתאם לעיקרון המנחה, תוך התחשבות בערך החברתי שנפגע ובמידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנוהגת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

8. במקרה דנא, **הערכים החברתיים המוגנים** שנפגעו הם ערך ההגנה על כספי הקופה הציבורית כדי

שימשו ליעדם המקורי, הגנה על כספים המיועדים לנזקקים, שמירה על אמון הציבור במוסדות המדינה, ההגנה על שלטון החוק ועל המנהל התקין והבטחת האמון הציבורי בתעודות ובמסמכים רפואיים.

במקרה זה מצאתי חומרה כפולה במעשי המרמה. האחת - שליחת היד אל הקופה הציבורית באופן שפוגע בכלל, שהיא מעשה חמור כשלעצמו. השנייה - גזלת כספים אשר היו מיועדים עבור נכים, חולים ואוכלוסיות נזקקות באופן שמחליש את יכולתה של המדינה לסייע להם.

9. לעניין **מידת הפגיעה בערך המוגן**, מצאתי שהאירוע ממוקם ברף חומרה גבוה לאור התכנון המוקדם, האופי המתמשך של מעשי המרמה, והסכום הגבוה שנגזל מהקופה הציבורית שעומד כאמור על סך של 106,046 ₪.

10. לעניין **מדיניות הענישה הנוהגת**, מצאתי שככלל נגזרים עונשי מאסר בפועל על נאשמים בעבירות דומות ובסכומי מרמה דומים. לצד אלה, נמצאו גזרי דין מקלים יותר לרבות בתיקים שנחקרו בפרשה דנא. לצורך גיבוש מסקנותיי אלה, עיינתי בפסקי הדין שלהלן:

רע"פ 4246/16 **מוסייב נגד מדינת ישראל** (31.05.2016): ביהמ"ש העליון אישר עונש של **מאסר מותנה שלצדו קנס** במקרה של נאשמת שהורשעה במרמה נגד המוסד לביטוח לאומי בכך שקיבלה דמי אבטלה בלי שהתייצבה בפועל בלשכת התעסוקה, תוך שנעזרה בפקידה של המוסד לביטוח לאומי שהציגה למוסד מצג כוזב שלפיו התייצבה הנאשמת בלשכה. סך הכספים שקיבלה הנאשמת במרמה עמד על סכום של 9,673 ₪.

רע"פ 4656/06 **משעור נגד מדינת ישראל** (06.06.2006): ביהמ"ש העליון אישר עונש של **שישה חודשי מאסר בפועל לצד עונשים נלווים**, במקרה של נאשם שהורשע בקבלה במרמה של דמי אבטלה מהמוסד לביטוח לאומי בסך של 15,404 ₪, בהסתמך על מצג שווא.

ע"פ (מח' נצרת) 1399/06 **חאלאג' נגד מדינת ישראל** (30.01.2007): ביהמ"ש המחוזי אישר עונש של **ארבעה חודשי מאסר בעבודות שירות לצד עונשים נלווים**, במקרה של נאשם שהונה את המוסד לביטוח הלאומי בסכום של כ-24,000 ₪. הנאשם הגיש לביטוח לאומי תלושי שכר מזויפים, כדי לקבל בהסתמך עליהם דמי אבטלה ודמי לידה שלא כדין.

ת"פ (י-ם) 26809-03-16 **מדינת ישראל נגד בר אור** (17.09.2018): נאשם בתיק השייך לפרשה שלפנינו נידון לצו **של"צ בהיקף של 350 שעות של"צ לצד עונשים נלווים**, לאחר שקיבל במרמה סך של 100,273 ₪ מהמוסד לביטוח לאומי.

ת"פ (ת"א) 37902-10-14 **מדינת ישראל נגד גרנט** (11.05.2017): הנאשם נידון ל-**15 חודשי מאסר בפועל לצד עונשים נלווים**, לאחר שהורשע בעבירות מרמה בנסיבות מחמירות נגד המוסד לביטוח לאומי. הנאשם קיבל במרמה גמלת נכות עבור ילדיו הקטינים בסכום כולל של 500,000 ₪.

ת"פ (י-ם) 37792-09-16 **מדינת ישראל נגד ארנסטי** (05.02.2017): נאשם בתיק השייך לפרשה שלפנינו נידון ל**מאסר מותנה וקנס**, לאחר שקיבל במרמה מהמוסד לביטוח לאומי סך של 67,350 ₪. באותו תיק הגיעו

הצדדים להסדר טיעון שכלל הסכמה עונשית ובהתאם להסכמה, עתרו הצדדים למאסר מותנה ולקנס סמלי.

11. במסגרת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, נתתי דעתי לנסיבות הבאות:

א. **התכנון שקדם לביצוע העבירה;** מעשי המרמה תוכננו, נטוו ונעשו במשך חודשים ארוכים. המעשים כללו שורה של פעולות אקטיביות שעשה הנאשם, החל בקשירת קשר עם פילוס, המשך בשינוי כתובת מגוריו ובמסירת פרטים לצורך מילוי והגשת טופס התביעה לקצבת נכות, וכלה בהופעתו לפני הוועדה הרפואית שהייתה מלווה במצגי שווא בוטים. מדובר אפוא בתהליך ממושך שכלל שרשרת של מעשים המצביעים על תכנון ושיטתיות, אשר נעשו במחשבה תחילה, כך שלא מדובר במעידה מזדמנת ורגעית.

ב. **חלקו היחסי של הנאשם בביצוע העבירה ומידת ההשפעה של אחר על הנאשם בביצוע העבירה;** לטענת הנאשם, הוא פעל בהנחייתו של פילוס והיה נתון להשפעתו. אכן פילוס יזם את העבירה והיה הרוח החיה שהניעה את התהליך העברייני. היה זה פילוס שהגה את הרעיון העברייני, השיג את המסמכים הכוזבים, הורה לנאשם לשנות כתובתו, הורה לנאשם כיצד להתנהג בהופעתו לפני הוועדה הרפואית תוך שהוא מתחזה לדודו, והיה זה פילוס שהחזיק בידע הנדרש לצורך הצלחת מעשי המרמה.

ברם כפי שנקבע בהכרעת הדין, פעל הנאשם בצוותא חדא עם פילוס תוך ששיתף עמו פעולה בצמתים המרכזיים של תהליך המרמה ותוך שהיה מודע למעשים ולמשמעותם. כאמור, הנאשם הוא שמסר את פרטיו האישיים לצורך מילוי טופס התביעה, הוא ששינה את כתובתו, הוא שהתייצב בפני הוועדה הרפואית כשהוא מלווה בפילוס שהתחזה לדודו והתנהג שם באופן שבו תדרך אותו פילוס, הוא שהעביר תשלום לפילוס עבור המרמה, והוא שנהנה מכספי המרמה. מכאן, שחלקו של הנאשם בעבירה הוא משמעותי ורב.

ג. **הנזק שנגרם מביצוע העבירה;** כתוצאה ממעשיו של הנאשם ניזוקה הקופה הציבורית בסכום משמעותי העולה על 100,000 ₪. סכום זה היה אמור לשמש נכים, חולים ואוכלוסיות נזקקות. מדובר אפוא בנזק כלכלי ניכר.

12. בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין (סעיף 40 י"ג), ולאחר שקלול מכלול הנסיבות והשיקולים במקרה דנא, אני סבור **שמתחם העונש ההולם את המעשה נע בין מאסר בפועל קצר בדרך של עבודות שירות לצד עונשים נלווים, ועד לשנת מאסר לצד עונשים נלווים.**

13. בהקשר לטווח הענישה המקובל בפסיקת בתי המשפט בהשוואה למתחם העונש ההולם, יש להטעים ולהדגיש שקיים הבדל רעיוני יסודי בין השניים. בעוד שטווח הענישה הוא נתון שמבוסס על הדין הנוהג ומשקף ביטוי ענישה שונים למעשים דומים או קרובים, הרי **שמתחם העונש ההולם הוא הכרעה ערכית של בית המשפט בדבר מדיניות הענישה הראויה, הכרעה המבוססת על שורה של שיקולים**

שהפסיקה הנוהגת היא רק אחד מהם.

הדברים מוצאים ביטוי מפורש בדברי ההסבר של הצעת חוק העונשין (תיקון מס' 92) (הבניית שיקול הדעת השיפוטי בענישה), תשס"ו-2006, (ה"ח הממשלה 241,447) שהפכה ברבות הימים לתיקון 113 לחוק, ושם נאמרו הדברים כך:

"[...] פועל יוצא מהשוני בין מתחם העונש לבין טווח הענישה המקובל הוא שמתחם העונש אינו משמש כ-"תעריף ענישה קבוע, שאותו יש להחיל בצורה אוטומטית בכל המקרים העתידיים"

בהתאם לכך קבעתי מתחם עונש הולם אשר הרף התחתון שבו עומד על מאסר בפועל עבור מעשי מרמה נגד הקופה הציבורית בסכום ניכר שעולה על סך 100,000 ₪.

זאת קבעתי כיוון שאין זה מתקבל הדעת שהקצה התחתון של המתחם יעמוד על צו של"צ בלבד כעונש עיקרי. מדובר ברף עונשי מופלג בקולתו שעומד בדיספרופורציה לחומרת העבירות, אינו מרתיע ויש בו עידוד עקיף לעברייני מרמה בכוח.

העונש המתאים - נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה

14. בגזירת העונש המתאים לנאשם, רשאי בית המשפט להתחשב **בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה** ולתת להן משקל, ובלבד שהעונש לא יחרוג ממתחם העונש ההולם.

בהתאם לכך נתתי דעתי לנסיבות הבאות:

א. **הפגיעה של העונש בנאשם ובמשפחתו**; הנאשם אב לחמישה ילדים קטנים, אינו עובד ומתקיים ממלגת אברך זעומה. לדבריו, הוא מצוי בחובות. ברי שעונש כלכלי יסב לו ולמשפחתו נזק רב עד כדי דחיקתם אל מחוזות עוני קשים.

ב. **מאמצי הנאשם לתיקון תוצאות העבירה**; הנאשם הציג הסדר תשלומים עם המוסד לביטוח לאומי, שלפיו ישיב את כספי המרמה בתשלומים. בכך ביטא את חפצו לתיקון-מה של העוול שגרם בגזילת כספי ציבור במרמה.

ג. **חלופי הזמן מעת ביצוע העבירה**; העבירות נעברו בשנת 2009 דהיינו לפני כעשור, בעוד שכתב האישום בתיק הוגש בשנת 2016. השיהוי בנקיטת ההליכים נגד הנאשם לא היה באשמתו, כך שמדובר בשיהוי ניכר ובלתי סביר שבעטיי נגרם לו עינוי דין ויש לשקול נתון זה לקולה בבואו של בית המשפט לגזור את דינו.

בהקשר זה אזכיר את הנחיית היועץ המשפטי לממשלה - הנחיה מס' 4.1202 שכותרתה: **"משך טיפול התביעה עד להגשת כתב אישום"**. בסעיף 1(ב) להנחיה, בהתייחס לעינוי הדין שנגרם לנאשם בשל שיהוי או התמשכות ההליכים נגדו, נאמרו הדברים שלהלן:

"אכן עינוי דין זה מהווה שיקול מרכזי בצורך לזרז את הליכי החקירה והמשפט. עברייני צפוי

לשאת את העונש שיפסוק לו בית המשפט בהתאם לחוק ולנסיבות המקרה, ואין הוא אמור לשאת עונש נוסף של עינוי דין, הנובע מהתמשכות בלתי מוצדקת של ההליכים במסגרת, בתביעה או בבית המשפט."

בהלכה הפסוקה נקבע שהתמשכות בלתי מוצדקת של הליכי חקירה, הגורמת לשיהוי בלתי סביר בהגשת כתב אישום, היא שיקול בעל השפעה על גזירת הדין.

כך קבע בית המשפט העליון בע"פ 4434/10 **יחזקאל נגד מדינת ישראל** (16.03.2016) (פסק דינו של כב' השופט ס' ג'ובראן):

"[...] **המסקנה היא שבמלאכת גזירת הדין, ניתן להביא בחשבון טענה של שיהוי משמעותי בהגשתו של כתב אישום, אולם בכל מקרה ומקרה יש להכריע את משקלה של טענה זו בהתאם לנסיבות, בשים לב לכלל השיקולים הבאים בחשבון בשלב זה. ייתכנו מקרים בהם עצם השיהוי בהגשת כתב האישום ישפיע במידה פחותה ביותר, ואולי אף לא ישפיע כלל, על התוצאה הסופית, וייתכנו מקרים בהם השיהוי בהגשת כתב האישום ישפיע בצורה ניכרת על התוצאה הסופית. לא הרי שיהוי קצר, כהרי שיהוי של שנים רבות ללא כל הצדקה והסבר, לא הרי עבירות סבוכות המצריכות בדיקה וחקירה מעמיקה, כהרי עבירות שאינן מצריכות חקירה ואיסוף ראיות מעמיק, לא הרי עבירה חמורה, כהרי עבירה קלת ערך, לא הרי מקרה בו תרם הנאשם לשיהוי, כהרי מקרה בו כל האשמה מוטלת על כתפי רשויות התביעה והחקירה, לא הרי מקרה בו הקורבן נפגע פגיעה ממשית ממעשי הנאשם, כהרי מקרה בו הפגיעה קלת ערך, לא הרי מקרה בו השיהוי לא פגע בהגנתו של הנאשם, כהרי מקרה בו הנאשם לא יכול להתגונן כראוי לאור חלוף הזמן. כל מקרה ומקרה ונסיבותיו עמו, בשים לב גם לעומס הרב המוטל על כתפי רשויות החקירה והתביעה."**

ד. **היעדר עבר הפלילי;** הנאשם נעדר עבר פלילי מכל סוג שהוא וזו לו מעידה ראשונה בפלילים ויש להתחשב בנתון זה עת בא בית המשפט לדון בעונשו.

15. לאחר שנתתי דעתי לכלל הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, הגעתי לכלל מסקנה **שלולא ההסכמה העונשית שגובשה בין הצדדים, הייתי ממקם את הנאשם ברף התחתון של מתחם העונש ההולם** דהיינו גוזר עליו מאסר קצר בעבודות שירות לצד עונשים נלווים.

ההסכמה העונשית שבין הצדדים

16. כאמור לאחר הליך בירור האשמה שבו הורשע הנאשם, פנה הנאשם למוסד לביטוח לאומי והציג לבית המשפט הסדר להשבת כספי המרמה בתשלומים. בעקבות אותו הסדר הסכימו הצדדים על הטלת עונש של צו של"צ כרכיב ענישה עיקרי ולצדו מאסר על תנאי. דינה של הסכמה זו כדינו של הסדר טיעון.

הנימוק המרכזי להסכמה זו נבע מהסדרי טיעון שנכרתו עם נאשמים אחרים בפרשה, נאשמים שעניינם דומה לעניינו של הנאשם. במסגרת אותם הסדרים הסכימה המאשימה לעונשים של צו של"צ ומאסר מותנה בכפוף להסדר עם המוסד לביטוח לאומי על השבת כספי המרמה.

דומני ששיקול זה כשלעצמו מצדיק את אימוצה של ההסכמה שבין הצדדים מטעמים של חתירה לאחידות הענישה ומניעת אפליה בין נאשמים, אף על פי שהסכמה זו חורגת לקולה מהרף התחתון של מתחם העונש ההולם לעבירה בנסיבותיה.

לכך יש להוסיף גם את חלוף הזמן הניכר מאז שנעברה העבירה ואת השיהוי הבלתי סביר בנקיטת ההליכים נגד הנאשם, שיהוי שלא נמצא לו הסבר מניח את הדעת אשר גרם לנאשם עינוי דין ושמצדיק הקלה ניכרת בעונשו.

סוף דבר

17. לאחר ששקלתי את רכיבי הענישה - סוגם, מידתם והשפעתם ההדדית, החלטתי לגזור על הנאשם את העונשים הבאים:

א. **שירות לתועלת הציבור בן 200 שעות**, בהתאם לתכנית שהגיש

שירות המבחן בעמותת "חסדי יוסף" בתפקידי חונכות, חלוקת מזון, וחסד בקהילה.

שירות המבחן יהא רשאי לשנות את מקום ההשמה ללא צורך בפנייה לבית המשפט. הנאשם יחל לשאת את עונשו החל מיום 03.11.2019.

בהתאם לאמור בסעיף 71א(ה) לחוק העונשין, הנאשם מוזהר בזאת שעליו למלא אחר הוראות צו השל"צ שאם לא כן, יהיה צפוי לתוצאות האמורות בסעיף 71ד לחוק העונשין, קרי, בית המשפט יהא רשאי לבטל הצו ולגזור עליו עונש אחר תחתיו.

ב. **מאסר בן חמישה חודשים שאותו לא יישא הנאשם אלא אם**

יעבור בתוך שלוש שנים מהיום עבירת מרמה ויורשע בה בדין בתוך התקופה או לאחריה.

מזכירות בית המשפט תמציא את העתק גזר דין לשירות המבחן למבוגרים.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים בתוך 45 ימים.

ניתן היום, כ"ג תשרי תש"פ, 22 אוקטובר 2019, במעמד הצדדים.